

Skatteutskottets betänkande

1980/81:39

om kvarskatteavgiften (prop. 1980/81: 110)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1980/81: 110 att riksdagen antar vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272).

Den som inte har betalat tillräckligt med preliminär skatt under inkomståret kan undgå kvarskatteavgift enligt uppbördslagen (1953: 272) genom att göra fyllnadsinbetalning senast den 30 april året därpå. Denna tidsgräns är f. n. absolut och gäller alltså även då den skattskyldige har fått anstånd med självdeklarationen till någon dag efter den 30 april. I propositionen föreslås att den skattskyldige i sådana fall skall kunna göra fyllnadsinbetalning senast den 30 juni och få inbetalningen beaktad vid avgiftsberäkningen. En viss avgift skall den skattskyldige dock betala.

Nuvarande kvarskatteavgift utgår efter 6% om den slutliga skatten överstiger den preliminära skatten med högst 5 000 kr. och i annat fall efter 8%. Avgiften kan under vissa förutsättningar sättas ned. Den beräknas då efter 3%. Med hänsyn till förändringarna i det allmänna ränteläget föreslås i propositionen att avgiften höjs med två procentenheter till 8, 10 resp. 5%. Beträffande anståndsfallen föreslås att avgiften skall utgå med 2% av det skattebelopp, som har betalats preliminärt under tiden den 1 maj–den 30 juni.

De nya bestämmelserna om en nedsatt avgift i anståndsfallen skall enligt propositionen kunna tillämpas redan i år. I övrigt föreslås bestämmelserna bli tillämpade första gången vid den årliga debiteringen av slutlig skatt år 1982.

Författningsförslaget har följande lydelse:

Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953: 272)¹
dels att 27 § 3 mom. och 85 § 2 mom. skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i 27 § skall införas ett nytt moment, 4 mom., av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

3 mom.² Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som enligt 2 mom. skall gottskrivas honom, skall den skattskyldige *erlägga* avgift (kvarskatteavgift) med *sex* procent av det överskjutande beloppet, om detta uppgår till högst femtusen kronor, och i annat fall med *åtta* procent.

Avgiftsbelopp, som understiger femtio kronor *påföres* ej. Vid bestämmande av procenttalet för avgiften och vid beräkning av avgiften gäller,

att i den slutliga skatten *icke* inräknas skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen;

att i den preliminära skatten *icke* inräknas sådan i 2 mom. *under 3)* *avsedd* preliminär skatt, som *erlagts* efter den 30 april året *näst* efter inkomståret;

att det belopp, på *vilket* avgiften skall beräknas, avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Ändras debitering eller tillgodoräkning av preliminär skatt eller debiteras tillkommande skatt, *sker* ny beräkning av kvarskatteavgift. Avgiften *bestämmer* därvid till belopp som skulle ha utgått, om beräkningen gjorts vid den årliga debiteringen av motsvarande slutliga skatt.

Bestämmelserna i denna lag om kvarstående och tillkommande skatt *äga, där icke annat anges, motsvarande tillämpning beträffande* kvarskatteavgift.

3 mom. Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som skall gottskrivas honom enligt 2 mom., skall den skattskyldige *betala en* avgift (kvarskatteavgift) med *åtta* procent av det överskjutande beloppet, om detta uppgår till högst femtusen kronor, och i annat fall med *tio* procent.

Avgiftsbelopp som understiger femtio kronor *påförs* ej. Vid bestämmande av procenttalet för avgiften och vid beräkning av avgiften gäller

att i den slutliga skatten *inte* inräknas skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen (1956:623);

att i den preliminära skatten *inte* inräknas sådan preliminär skatt *som avses* i 2 mom. 3 *och* som *har betalats* efter den 30 april året efter inkomståret;

att det belopp, *som* avgiften skall beräknas på, avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Ändras debitering eller tillgodoräkning av preliminär skatt eller debiteras tillkommande skatt, *görs* ny beräkning av kvarskatteavgift. Avgiften *bestäms* därvid till belopp som skulle ha utgått, om beräkningen gjorts vid den årliga debiteringen av motsvarande slutliga skatt.

Bestämmelserna i denna lag om kvarstående och tillkommande skatt *skall tillämpas på* kvarskatteavgift *om inte annat anges.*

¹ Lagen omtryckt 1972: 75. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 771.

² Senaste lydelse 1978: 201.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 mom. Har skattskyldig, som har fått anstånd med självdeklarationen till någon dag efter den 30 april taxeringsåret, betalat in preliminär skatt för inkomståret efter den 30 april men senast den 30 juni taxeringsåret, skall länsstyrelsen på ansökan av den skattskyldige nedsätta kvarskatteavgiften enligt följande.

Kvarskatteavgiften skall beräknas efter två procent på den del av det överskjutande beloppet enligt 3 mom. som täcks av den enligt första stycket inbetalade skatten. Avgiften i övrigt skall beräknas som om betalningen hade gjorts senast den 30 april taxeringsåret. I övrigt gäller bestämmelserna i 3 mom.

Ansökan skall ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då kvarskatteavgiften påfördes.

85 §

2 mom.³ Har skattskyldig påförts kvarskatteavgift och beror den kvarstående skatten av förhållande, varöver den skattskyldige icke kunnat råda, äger länsstyrelsen i det län, där avgiften påförts, efter ansökan besluta att avgiften skall utgå med endast tre procent.

Ansökan, som i detta moment sägs, skall hava inkommit till länsstyrelsen före utgången av året näst efter det då avgiften påfördes.
(Se vidare anvisningarna.)

2 mom. Har skattskyldig påförts kvarskatteavgift och beror skillnaden mellan den slutliga och den preliminära skatten på förhållande, som den skattskyldige inte har kunnat råda över, får länsstyrelsen i det län, där avgiften har påförts, efter ansökan av den skattskyldige besluta att avgiften skall utgå med endast fem procent.

Vid beslut om nedsättning enligt första stycket skall bortses från den del av avgiften som har beräknats efter två procent enligt 27 § 4 mom.

Ansökan skall ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då avgiften påfördes.
(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Äldre bestämmel-

³ Senaste lydelse 1974: 853.

ser i 27 § 3 mom. och äldre bestämmelse i 85 § 2 mom. om procentsats gäller dock fortfarande i fråga om kvarskatteavgift, som avser skatt på grund av 1981 eller tidigare års taxering samt på grund av eftertaxering för år 1981 eller tidigare år.

Motionen

I detta sammanhang behandlar utskottet motion 1980/81:1563 av Erik Wärnberg m. fl. (s) vari hemställs

1. att riksdagen begär förslag från regeringen om höjning av kvarskatteavgiften i enlighet med vad som anförts i motionen.
2. att riksdagen begär förslag från regeringen om höjning av restavgiften i enlighet med vad som anförts i motionen.
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om fyllnadsbetalningar av skatt m. m.

Utskottet

De i propositionen föreslagna ändringarna av uppbördslagen avser två frågor som utskottet behandlat tidigare under detta riksmöte med anledning av motioner, nämligen kvarskatteavgiftens höjd och möjligheten för skattskyldiga som fått anstånd med avgivande av deklaration att få tillgodoräkna sig fyllnadsinbetalning som görs viss tid efter den 30 april.

I den sistnämnda frågan anser budgetministern att utgångspunkten bör vara att den som fått anstånd alltid skall ha möjlighet att göra erforderlig fyllnadsbetalning när deklarationen är klar och få inbetalningen beaktad vid avgiftsberäkningen. Förutsättningen skall vara att inbetalningen görs senast den 30 juni under taxeringsåret. Kvarskatteavgiften skall därvid beräknas efter 2 %.

Beträffande kvarskatteavgiften i övrigt föreslår budgetministern en höjning med två procentenheter, innebärande att avgiften skall utgå efter 8 % om den kvarstående skatten uppgår till högst 5 000 kr. och i annat fall efter 10 %.

Detta innebär att kvarskatteavgiften kommer att ligga två procentenheter under den motsvarande avgift som utgår på kvarstående arbetsgivaravgifter efter den höjning av denna avgift som beslutades under hösten 1980, då man också införde en 15-procentig avgift för de fall då kvarstående arbetsgivaravgifterna överstiger 30 000 kr.

Budgetministern anser emellertid inte att de särskilda skäl som motiverade denna höjning gäller i fråga om kvarskatteavgiften. Han anser därför att man bör begränsa höjningen i detta fall till vad som betingas av den ändring som inträtt i ränteläget sedan avgiften infördes.

I motion 1980/81: 1563 av Erik Wärnberg m. fl. (s) förs ånyo fram det förslag om höjning av vissa avgifter i samband med uppbörden som riksdagen

avvisade i höstas i samband med behandlingen av regeringens besparingsproposition. Motionärerna vill höja kvarskatteavgiften till den nivå som gäller för avgiften på de kvarstående arbetsgivaravgifterna och höja restavgiften vid försenad inbetalning av preliminär skatt med 2 procentenheter till 6 % per sexmånadersperiod dock högst 18 %. Vidare anser de att regeringen bör överväga möjligheterna att införa förseningsavgift på fyllnadsinbetalningar alternativt tidigare lägga senaste tidpunkten för sådana betalningar.

Vad först gäller förslaget att skattskyldig som fått anstånd med avgivande av deklaration också skall ha möjlighet att tillgodoräkna sig fyllnadsinbetalning under tiden den 1 maj – den 30 juni finner utskottet ingen anledning till erinran mot propositionen i denna del. De nuvarande reglerna innebär att fyllnadsinbetalning inte kan göras efter den 30 april taxeringsåret. Eftersom anstånd huvudsakligen kan ges den som bedriver rörelse och som i många fall inte kan överblicka resultatet av sin verksamhet förrän i samband med årsbokslutet, är åtgärden väl motiverad. Den föreslagna kvarskatteavgiften på 2 % kan sägas motsvara en avgift på 12 % för helt år, vilket enligt utskottets mening innebär en lämplig avvägning.

Att utskottet finner de föreslagna reglerna för anståndsfallen skäliga innebär samtidigt att utskottet inte anser sig kunna biträda förslaget i motionen om att tidigare lägga tidpunkten för senaste fyllnadsinbetalning av skatt eller att införa förseningsavgift på fyllnadsinbetalningarna. En sådan åtgärd kan möjligen motiveras i fråga om löntagares B-inkomster eller extrainkomster som uppburits före taxeringsåret men inte i fråga om rörelseidkare av de skäl utskottet nyss anfört. Att ytterligare komplicera vårt redan ganska invecklade uppbördssystem med särskilda regler för vissa typer av inkomster bör enligt utskottets mening inte komma i fråga, varför utskottet avstyrker motionen i denna del.

I fråga om kvarskatteavgiftens storlek vill utskottet också förorda förslaget i propositionen framför motionärernas förslag. Höjningen av avgiften på kvarstående arbetsgivaravgifter motiverades inte bara av det ändrade ränteläget utan också av att vissa arbetsgivare utnyttjade arbetsgivaravgifterna som en tillfällig likviditetsförstärkning, vilket lett till en betydande eftersläpning i avgiftsuppbörden. För att komma till rätta med dessa problem avser regeringen också – som redovisas i propositionen – att knyta den preliminära uppbörden av avgifterna till den lönesumma som ligger till grund för källskatten.

Kvarskatteavgiften, som kan sägas vara mera generell till sin karaktär än den särskilda avgiften på arbetsgivaravgifter, som huvudsakligen berör arbetsgivarna, bör enligt utskottets mening inte ändras i andra fall än när man kan konstatera mera bestående förändringar i ränteläget och då också med viss försiktighet. Det kan vidare konstateras att penningvärdeförändringen medför en automatisk skärpning av avgiften genom att gränsbeloppet för den högre procentsatsen – 5 000 kr. – står kvar oförändrat sedan avgiften

infördes, medan basbeloppet under tiden därefter nära nog fördubblats.

Utskottet tillstyrker således i denna del propositionen och avstyrker motionen.

Frågan om höjden på den särskilda restavgiften vid för sen inbetalning av preliminärskatt tas inte upp i propositionen. Motionärernas förslag om en tvåprocentig höjning av denna avgift till högst 18 % bör enligt utskottets mening lämpligen komma upp till prövning i samband med den tidigare nämnda reformen i fråga om den preliminära uppbörden av arbetsgivaravgifter. I båda dessa fall gäller det arbetsgivarnas redovisningsansvar och det är självfallet angeläget att inte reglerna missgynnar uppbörden av vissa medel. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen även i denna del.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till prop. 1980/81: 110 antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i uppbörds-lagen (1953: 272),
2. att riksdagen avslår motion 1980/81: 1563.

Stockholm den 24 mars 1981

På skatteutskottets vägnar

KNUT WACHTMEISTER

Närvarande: Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Rune Ångström (fp), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Bo Lundgren (m), Curt Boström (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Egon Jacobsson (s)*, Anita Johansson (s), Bo Södersten (s) och Ewy Möller (m).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av Olle Westberg i Hofors, Curt Boström, Bo Forslund, Egon Jacobsson, Anita Johansson och Bo Södersten (alla s) som

dels anför följande:

I motion 1980/81: 1563 av Erik Wärnberg m. fl. (s) som väcktes under allmänna motionstiden föreslås att kvars-katteräntan skall höjas till samma nivå som riksdagen under hösten 1980 fastställde för avgiften för kvarstående arbetsgivaravgifter, dvs. att kvars-katteavgiften skall utgå med 10 % på

kvarstående skatt upp till 5 000 kr., 12 % om skatten överstiger 5 000 kr. men inte 30 000 kr. och i övriga fall med 15 %. I propositionen diskuterar budgetministern kvarskatteavgiftens höjd och gör gällande att höjningen av avgiften på arbetsgivaravgifterna delvis betingas av andra skäl än det ändrade ränteläget och åberopar därvid främst den stora eftersläpningen med inbetalningen av arbetsgivaravgifterna. Utskottsmajoriteten ansluter sig till denna bedömning. Såvitt vi kan finna föreligger ett klart samband mellan denna eftersläpning och skillnaden i höjd mellan avgiften och det allmänna ränteläget. Eftersom regeringen i fråga om arbetsgivaravgifterna inte anser att man kan komma till rätta med eftersläpningen enbart genom en avgiftshöjning utan att man dessutom senare avser att knyta den preliminära uppbörden till de löner på vilka källskatteuppbörden bygger framstår procentsatserna för kvarstående arbetsgivaravgifter som en lägsta nivå även för kvarskatteavgiften.

När det gäller restavgiften vid försenad inbetalning av preliminärskatt föreslås i motionen en tvåprocentig avgiftshöjning till högst 18 %. Utskottsmajoriteten medger att det är angeläget att reglerna inte missgynnar uppbörden av vissa medel och anser att frågan bör prövas vid den aviserade reformen i fråga om den preliminära uppbörden av arbetsgivaravgifter. Enligt vår mening är det självklart att arbetsgivaravgifterna och preliminärskatten bör belastas med i huvudsak likvärdiga avgifter vid försenad inbetalning. Om en arbetsgivare behöver likviditetsförstärkning väljer han givetvis annars att vänta med den inbetalning som blir billigast. Eftersom höjningen av avgiften på arbetsgivaravgifterna redan gäller finner vi det uppenbart att en motsvarande revision av restavgiften bör genomföras utan dröjsmål.

Den tredje frågan som tas upp i motionen gäller ett förslag om förseningsavgift vid fyllnadsinbetalning, alternativt förkortad tid för sådan inbetalning. Utskottsmajoriteten avvisar detta förslag med hänvisning till rörelseidkarnas svårigheter att före årsbokslutet överblicka resultatet av sin verksamhet och till att olika regler för uppbörd av olika former av inkomster inte bör komma i fråga. Det bör enligt vår mening inte vara omöjligt att särskilja de olika formerna av inkomster, eftersom en uppdelning till förmån för rörelseidkarna redan sker genom reglerna om anstånd med avgivande av deklaration. Det saknas uppenbarligen skäl att t. ex. låta en löntagare som dessutom är aktieägare och som erhåller en icke obetydlig utdelning på aktierna under exempelvis april månad dröja ett helt år med inbetalningen av skatten på utdelningen medan skatten på lönen för samma månad dras av omedelbart av arbetsgivaren och inbetalas inom ca 2 månader därefter. Det nuvarande systemet medför – som motionärerna framhåller – stora ränteförluster för statsverket och bör därför vara moget för omprövning. Därvid bör också möjligheterna att använda förseningsavgift övervägas.

dels anser att utskottet i 2 mom. bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 1563

1. begär förslag från regeringen om höjning av kvarskatteavgiften och restavgiften i enlighet vad som anförts i reservationen,
2. ger regeringen till känna vad som anförts i reservationen om fyllnadsbetalningar av skatt m.m.